

DE ROVIRES NUES

(Presentació de l'obra *La llum i el no-res* d'Antoni Clapés)

Llibreria Àgora (Palma). Divendres, 26/II/2010

Bon vespre a tots i gràcies per la vostra presència. Vull agrair també a Antoni Clapés aquesta mostra de confiança, a la llibreria Àgora la seva predisposició a l'editora de Meteora per la cura de les seves edicions i per l'elaboració d'un catàleg força interessant i amb molta projecció.

En primer lloc he de confessar que la convidada d'avui per presentar el nou llibre d'Antoni Clapés en fa tanta il·lusió com temor. Han estat molts els que han parlat de la seva poètica i ho han fet amb una intensitat i preparació que em deixa en un lloc molt incòmode. Perquè tenc la ferma convicció que res de nou ni original podré aportar al que ja s'ha dit. Per la qual cosa he optat, crec que en un acte de sinceritat, per presentar la meua lectura personal de *La llum i en no-res*, és a dir, el meu Clapés. Si després voleu endinsar-vos en un apartat més teòric, cosa que us recoman per endavant per la seva riquesa, trobareu, en les veus ja esmentades, una font molt més fiable i autoritzada, començant per la de l'autor del pròleg Josep Maria Sala-Valldaura.

Obviaré dades biogràfiques, un poeta és allò que escriu.

Estamos aquí
como juguetes de alguien
que no sabe jugar.

Los juguetes
deben enseñarle a jugar
a quien los hizo.

Roberto Juarroz

A qui culpar d'aquesta inoperància? A on arrecerar-nos? Qui és aquest qui? Sense dubte Déu, o allò que respongui a aquest nom. "Si Déu existís, tot estaria permès, ja que tot tendria la seva recompensa o el seu càstig, i li correspondria a cadascú assumir els seus riscos. Al contrari, posat que Déu no existeix, posat que no hi ha cap risc (o hi ha exactament el mateix en totes les hipòtesis: el que ja no és un risc, sinó una certesa), jo no puc permetre'm fer qualsevol cosa. Un té el seu orgull", ens diu el filòsof André Comte-Sponville. I nosaltres afegiríem que tenim l'orgull, i la llum, i el

no-res, i la poesia. Antoni Clapés atorga a aquest darrer mot un significat, quan avui dia quasi ja res no significa, que l'honora pel que té de rigor i profunditat. Hem anomenat Déu de bon principi, perquè aquesta obra es basa en una recerca que força estona el situa com punt de referència, no tant com a guia, sinó com punt de partida. Per desgràcia ens topem sempre no amb el Déu que cerquem, sinó amb el Déu que coneixem. Fabrica joguines, i quan se'n cansa, les arracona en un gest de supèrbia, i el més greu, les oblida. Hem estat, en algun moment, massa agosarats? Maldestres a l'hora de jutjar-lo? Ho sabia Wilde, "quan els Déus ens volen castigar, senzillament ens concedeixen allò que els hem demanat". Per sort, ens queden poetes de debò que segueixen preguntant, sigui quin sigui el preu, siguin quines siguin les conseqüències. D'altra manera no es pot concebre la poesia. El viatges introspectius tenen el risc de topar-nos amb coses que mai no haguéssim volgut saber; el·laborar el mapa de les ferides, i coneixer la geografia de les pròpies ombres. Si hom hi accedeix, si ho suporta, en surt reforçat. En el viatge proposat a *La llum i el no-res* se'ns confronta amb el positiu i el negatiu, el bé i el mal, eros i thanatos, dualitats, si fa no fa, imatges d'una mateixa cara. Una de les particularitats de la poètica d'Antoni Clapés és que mai, des del seu art, no es posiciona deixant que sigui el lector qui en tregui les seves pròpies conclusions. Ens ofereix una imatge, ens situa, i ens és suficient per fer-nos evocar un paisatge de manera tan admirable com el del vers que obri el llibre: *Sota un cel tan baix que la nua rovira s'hi fon*. Perquè el paisatge opera com un ferm element integrador i eix estructural que creua de cap a cap algunes composicions.

I després hi ha la memòria, discreta i salvatge amant prostituïda, que salva als morts del seu reducte i per a qui el reducte de la nostra memòria és la seva única salvació. Artefacte perillós aquest, i amb molts elements afins al viatge introspectiu esmentat just abans, perquè no se sap fins a quin punt és selectiva, la podem dominar al nostre antull. Ens pot menar per viaranys tortuosos i presentar-nos el dolor en el seu estat més pur i primigeni.

Hi ha molt espai en blanc, però en la poesia de Clapés, el blanc parla. Contradiu el mutisme, les paraules vanes, la buida xerrameca, és un silenci força eloqüent. Una poesia, cal dir, de difícil acceptació pel grau d'escriptura exigent, simbòlica, que requereix un esforç i no és apta per a lectors passius. Tanmateix un no és difícil perquè vol, perquè s'hi obstina. La seva manera de veure les coses i d'expressar-les li ve donada pel bagatge de lectures, vivències i traduccions, que deriven en aquest llenguatge acurat i sensorial, profund en fons i forma. La forma, la disposició dels

versos, els guions que suren pel mig de la pàgina, es converteixen en tot un repte. S'ha comparat moltes vegades (pel fons) amb la poesia oriental o amb Danielle Collobert (per la forma), i tots porten raó. La conclusió és que estem davant una poesia que beu de diverses fonts i la fa universal.

Per poder explicar una mica, i tall de cloenda, la sensació personal davant la poesia de Clapés, m'he de remetre a les obres vertaderes i als bestsellers. La diferència és que els bestsellers han estat escrits per a tots nosaltres, mentre que les grans obres han estat escrites per a cada un de nosaltres. Així em sento, així em fa sentir els textos d'Antoni Clapés, especial, particular, una mica més savi, com el poema que segueix, compendi del que hem explicat: *El liquen s'abisma / vers una inaturable quietud // assenyala l'obaga – esdevé pdra de dolor / pur enigma // boira arrapada / al radical silenci de Déu*. No hi fa res que Déu calli si és per deixar parlar al poeta.

Bona nit.